

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

SOOVITUSED

NÕUKOGU

NÕUKOGU SOOVITUS

8. detsember 2022,

mis käsitleb kogu liitu hõlmavat koordineeritud lähenemisviisi elutähtsa taristu toimepidevuse tugevdamise suhtes

(EMPs kohaldatav tekst)

(2023/C 20/01)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114 ning artikli 292 esimest ja teist lauset,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Siseturu toimimise tagamiseks on kõigi liikmesriikide ja kogu liidu huvides määrata selgelt kindlaks asjakohane elutähtis taristu, mille kaudu osutatakse siseturul elutähtsat teenust, eriti peamistes sektorites, nagu energia-, digitaristu-, transpordi- ja kosmosesektoris, samuti märkimisväärse piiriülese tähtsusega ⁽¹⁾ elutähtis taristu, mille häired võivad märkimisväärselt mõjutada teisi liikmesriike, ning sellist taristut kaitsta.
- (2) Käesolev soovitus kui mittesiduv õigusakt tõendab liikmesriikide poliitilist tahet teha koostööd ja järgida soovitatud meetmeid, mis on esitatud Euroopa Komisjoni presidendi viiepunktilises kavas, austades täielikult liikmesriikide pädevusi. Käesolev soovitus ei mõjuta liikmesriikide oluliste huvide kaitset sellistes valdkondades nagu riiklik julgeolek, avalik julgeolek ja riigikaitse ning üheltki liikmesriigilt ei tohiks eeldada neid huvisid kahjustava teabe jagamist.
- (3) Kuigi vastutus elutähtsa taristu kaudu osutatavate elutähtsate teenuste turvalisuse ja osutamise tagamise eest lasub peamiselt liikmesriikidel ja nende elutähtsate taristute käitajatel, on asjakohane tugevdada koordineerimist liidu tasandil, pidades eelkõige silmas muutuvaid ohte, mis võivad korruga mõjutada mitut liikmesriiki, näiteks Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja liikmesriikide vastu suunatud hübriidkampaaniad, või mõjutada liidu majanduse, siseturu ja terve ühiskonna vastupanuvõimet ja tõrgeteta toimimist. Erilist tähelepanu tuleb pöörata elutähtsale taristule, mis asub väljaspool liikmesriikide territooriumi, näiteks elutähtis merealune taristu või avamerele rajatud energiataristu.

⁽¹⁾ Liikmesriigid peaksid kõnealust asjakohasust hindama vastavalt oma riigi tavadele ja võivad seda tehes võtta muude tegurite hulgas aluseks riskianalüüsi, sündmuse mõju ja laadi.

- (4) Euroopa Ülemkogu mõistis oma 20. ja 21. oktoobri 2022. aasta järeldustes teravalt hukka elutähtsa taristu, nagu Nord Streami torujuhtmete vastu suunatud sabotaažiaktid ning märkis, et liit kavatses elutähtsa taristu toimimise tahtlikule häirimisele ja muule hübriidtegevusele reageerida ühtselt ja sihikindlalt.
- (5) Võttes arvesse kiiresti muutuvat ohumaastikku, tuleks peamistes sektorites, nagu energia-, digitaristu-, transpordi- ja kosmosesektor, ja muudes liikmesriikide poolt kindlaks määratud asjakohastes sektorites võtta toimepidevuse tugevdamise meetmeid. Sellised meetmed peaksid keskenduma elutähtsa taristu toimepidevuse tugevdamisele, võttes arvesse asjaomaseid riske, eelkõige ahelreaktsioonina avalduvat mõju, tarneahela häireid, sõltuvust, kliimamuutuste mõju, ebausaldusväärseid müüjaid ja partnereid ning hübriidohte ja -kampaniaid, sealhulgas välisriigist lähtuvat infoga manipuleerimist ja sekkumist. Võimalikke tagajärgi silmas pidades tuleks eeskätt tegeleda selle osaga iga riigi elutähtsast taristust, mis on märkimisväärse piiriülese tähtsusega. Liikmesriike kutsutakse üles võtma asjakohasel juhul sellised toimepidevuse tugevdamise meetmed võimalikult kiiresti, jäädes siiski arenevas õigusraamistikus esitatud lähenemisviisi juurde.
- (6) Energia- ja transpordisektoriga seotud elutähtsa taristu kaitset reguleeritakse praegu nõukogu direktiiviga 2008/114/EÜ⁽²⁾ ning võrgu- ja infosüsteemide turvalisus kogu liidus (põhirõhuga küberohtudel) on kaitstud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2016/1148⁽³⁾. Selleks et tagada elutähtsa taristu, küberturvalisuse ja finantsturu suurem ühine toimepidevuse ja kaitse tase, võetakse kehtiva õigusraamistiku muutmiseks ja täiendamiseks vastu uued normid, mida kohaldatakse elutähtsa teenuse osutajate suhtes (elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiiv), tugevdatud normid küberturvalisuse ühtlaselt kõrge taseme tagamiseks kogu liidus (küberturvalisuse 2. direktiiv) ja uued normid, mis käsitlevad finantssektori digitaalset tegevuskerksust (DORA).
- (7) Liikmesriigid peaksid kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega kasutama kõiki kättesaadavaid vahendeid, et teha edusamme ning aidata kaasa füüsilise ja küberkerksuse suurendamisele. Sellega seoses tuleks elutähtsat taristut mõista nii, et see hõlmab nii asjaomast elutähtsat taristut, mille liikmesriik on riigi tasandil kindlaks määranud või mis on määratud Euroopa elutähtsaks taristuks direktiivi 2008/114/EÜ alusel, kui ka neid elutähtsa teenuse osutajaid, kes tuleb määrata kindlaks elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi alusel, või vajaduse korral neid elutähtsa teenuse osutajaid, kelle suhtes kohaldatakse küberturvalisuse 2. direktiivi. Toimepidevuse all tuleks mõista elutähtsa taristu võimet ühiskonna toimimise, majandustegevuse, üldsuse ohutuse ja avaliku julgeoleku, rahvatervise ja keskkonna jaoks elutähtsa teenuse osutamist siseturul märkimisväärselt häirivaid või häirida võivaid sündmusi ennetada, nende sündmuste vastu kaitsta, neile reageerida, neile vastu seista, neid leevendada, nendega kohaneda ja neist taastuda.
- (8) Töö koordineerimiseks tuleks kutsuda kokku riikide eksperdid, et saavutada elutähtsa taristu suurem ühine toimepidevuse ja kaitse tase, mis kehtestatakse elutähtsa teenuse osutajate suhtes kohaldatavate uute normidega. See koordineeritud töö parandaks liikmesriikide koostööd ja teabevahetust selliste tegevuste puhul nagu meetodite väljatöötamine elutähtsa taristu osutatava elutähtsa teenuse kindlaksmääramiseks. Komisjon on juba alustanud nende ekspertide kokkukutsumist ja nende töö korraldamist ning kavatses seda tööd jätkata. Kui elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiiv on jõustunud ja selle direktiivi alusel on moodustatud elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühm, peaks see töörühm jätkama ennetavat tööd kooskõlas oma ülesannetega.
- (9) Võttes arvesse muutunud ohumaastikku, tuleks liikmesriigi tasandil edasi arendada elutähtsa taristu stressitestide tegemise potentsiaali, kuna sellistest testidest võiks olla kasu elutähtsa taristu toimepidevuse tugevdamisel. Mis puudutab energiasektori erilist tähtsust ja selles esineda võivatest häiretest tulenevaid kogu liitu hõlmavaid tagajärgi, siis võiks ühiselt kokkulepitud põhimõtete kohane stressitestimine tuua kõige rohkem kasu just sellele sektorile. Sellised stressitestid kuuluvad liikmesriikide pädevusse, kes peaksid julgustama ja toetama elutähtsa taristu käitajaid selliste testide tegemisel, kui neid peetakse kasulikuks ja need on kooskõlas riikide õigusraamistikega.

⁽²⁾ Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta (ELT L 345, 23.12.2008, lk 75).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1148 meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (ELT L 194, 19.7.2016, lk 1).

- (10) Selleks et tagada koordineeritud ja tulemuslik reageerimine praegustele ja tulevastele ohtudele, julgustatakse komisjoni andma liikmesriikidele täiendavat tuge ning eelkõige jagama asjakohast teavet teabetundide ning mittesiduvate juhendite ja suuniste kujul. Euroopa välisteenistus peaks koostama ohuhinnanguid, eelkõige ELi luure- ja situatsioonikeskuse ning ELi hübriidohtude ühisüksuse kaudu, keda toetab ühtse luureandmete analüüsivõime (SIAC) raamistikus tegutsev ELi sõjalise staabi (ELSS) luuredirektoraat. Samuti kutsutakse komisjoni üles edendama koostöös liikmesriikidega liidu rahastatava teadus- ja innovatsiooniprojektide algatamist.
- (11) Kuna füüsiline ja digitaristu on omavahel üha tihedamalt seotud, võib elutähtsa taristu vastu suunatud pahatahtlik kübertegevus füüsilist taristut kahjustada ja selle toimimises häireid põhjustada ning füüsilise taristu saboteerimine võib katkestada juurdepääsu digiteenustele. Liikmesriike kutsutakse üles võimalikult peatselt kiirendama ettevalmistustööd elutähtsa teenuse osutajate suhtes kohaldatava uue õigusraamistiku ja tugevdatud küberturvalisuse õigusraamistiku ülevõtmiseks ja kohaldamiseks, tuginedes direktiiviga (EL) 2016/1148 moodustatud koostöörühmas (võrgu- ja infoturbe koostöörühm) saadud kogemustele, pöörates samal ajal tähelepanu ka ülevõtmise tähtpäevadele ning sellele, et see ettevalmistustöö peaks edenema paralleelselt ja sidusalt.
- (12) Lisaks valmisoleku suurendamisele tuleb parandada ka elutähtsa taristu osutatava elutähtsa teenuse häirele kiiresti ja tulemuslikult reageerimise võimet. Seepärast sisaldab käesolev soovitus nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võetavaid meetmeid ning rõhutab ka toetatavat rolli ja lisaväärtust, mida on võimalik saavutada, seades Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1313/2013/EL⁽⁴⁾ loodud liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames sisse tugevdatud koostöö ja teabevahetuse ning kasutades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/696⁽⁵⁾ loodud liidu kosmoseprogrammi asjaomaseid vahendeid.
- (13) Komisjon, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (kõrge esindaja) ning võrgu- ja infoturbe koostöörühm koostöös asjaomaste tsiviil- ja sõjaliste organite, ametite ja loodud võrgustikega, mille hulka kuulub ka Euroopa küberkriisiga tegelevate kontaktasutuste võrgustik (EU-CyCLONe), peavad tegema riskihindamise ja koostama riskistsenaariumid. Veelgi enam, Neversi kohtumisel esitatud ministrite ühise üleskutse alusel teeb võrgu- ja infoturbe koostöörühm komisjoni ja Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti (ENISA) toetusel ning koostöös elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ametiga (BEREC) praegu riskianalüüsi. Need kaks tegevust on kooskõlas ja koordineeritud liidu kodanikukaitse mehhanismi raames toimuva stsenaariumide väljatöötamisega, sealhulgas küberturvalisuse alaste rikkumiste ja nende tegeliku mõju stsenaariumidega, mida praegu töötavad välja komisjon ja liikmesriigid. Tõhususe, tulemuslikkuse ja järjepidevuse huvides ning käesoleva soovitusel nõuetekohaseks kohaldamiseks tuleks nende tegevuste tulemusi arutada liikmesriikide tasandil.
- (14) Selleks et kiiresti parandada valmisolekut ja suutlikkust reageerida ulatuslikele küberturvalisuse intsidentidele, on komisjon loonud lühiajalise liikmesriikide toetusprogrammi ja eraldanud selleks vahendeid ENISA-le. Võimalike osutatavate teenuste hulgas on muu hulgas valmisolekumeetmeid, näiteks teenuseosutajate nõrkuste väljaselgitamiseks tehtavat läbistestimist. See programm võib suurendada ka võimalusi liikmesriikide abistamiseks elutähtsa teenuse osutajate vastu suunatud ulatuslike küberintsidentide korral. See on tegevuse esimene etapp kooskõlas nõukogu 23. mai 2022. aasta järeldestega Euroopa Liidu kübervaldkonna positsiooni arendamise kohta (nõukogu järeldused ELi kübervaldkonna positsiooni arendamise kohta), milles kutsuti komisjoni üles esitama ettepanek küberturvalisuse kiirreageerimisfondi kohta. Liikmesriigid peaksid neid võimalusi kooskõlas kohaldatavate nõuetega täielikult ära kasutama ning neid julgustatakse jätkama tööd liidu küberkriiside ohjamise valdkonnas, eelkõige jälgides korrapäraselt nõukogus hiljuti välja töötatud küberkriiside ohjamise tegevuskava rakendamisel tehtud edusamme ja tehes neist kokkuvõtteid. Kõnealune tegevuskava on muutuv dokument ning see tuleks vajaduse korral läbi vaadata ja seda ajakohastada.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/696, millega luuakse liidu kosmoseprogramm ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 912/2010, (EL) nr 1285/2013 ja (EL) nr 377/2014 ning otsus nr 541/2014/EL (ELT L 170, 12.5.2021, lk 69).

- (15) Üleilmised merealused sidekaablid on üleilmse ja ELi-sisese ühenduvuse jaoks väga olulised. Need kaablid on eriti pikad ja kuna nad paiknevad mere põhjas, on enamiku kaabliõikude visuaalset seiret väga raske korraldada. Nende kaablitega seotud jurisdiktsiooniküsimused, sealhulgas ühisjurisdiktsioon, on taristu kaitse ja taastamise tagamise valdkonnas tehtava Euroopa ja rahvusvahelise koostöö erijuhtum. Seepärast on lisaks digiteenuste osutamiseks kasutatava digi- ja füüsilise taristu käimasolevatele ja kavandatud riskianalüüsidele vaja teha ka spetsiifilisi merealuste kaablitega seotud riskianalüüsi ja töötada välja võimalikud neid käsitlevad leevendusmeetmed. Liikmesriigid kutsuvad komisjoni üles viima sel eesmärgil läbi uuringuid ja jagama nende tulemusi liikmesriikidega.
- (16) Energia- ja transpordisektorit võivad mõjutada samuti ohud, mis on seotud digitaristuga, näiteks digitaalsete komponente sisaldava energiatehnikaga. Seonduvate tarneahelate turvalisusest olenevad elutähtsa teenuse osutamise toimepidevus ja energiaspektori elutähtsa taristu strateegiline kontroll. Käesoleva soovitusel kohasel meetmete võtmisel elutähtsa taristu käitajate toimepidevuse tugevdamiseks tuleks kõike seda arvesse võtta.
- (17) Kuna kosmosetaristu, maapealsed kosmosega seotud varad (sealhulgas tootmisrajatised) ja kosmosepõhised teenused muutuvad julgeolekuga seotud tegevuses üha olulisemaks, on esmatähtis tagada liidu kosmosevarade ja maapealsete varade ning teenuste toimepidevus ja kaitse liidus. Samal põhjusel on seoses käesoleva soovitusel ülitähtis parandada ka kosmosesüsteemide ja -programmide kaudu saadavate kosmoseandmete ja -teenuste struktureeritud kasutamist muude sektorite elutähtsa taristu jälgimise, seire ja kaitse jaoks. Seda silmas pidades esitatakse tulevases ELi julgeoleku ja kaitse valdkonna kosmosstrateegias ettepanek võtta asjakohaseid meetmeid, mida tuleks arvesse võtta ka käesoleva soovitusel rakendamisel.
- (18) Vaja on ka koostööd rahvusvahelisel tasandil, et tõhusalt tegeleda riskidega, mis ohustavad elutähtsat taristut, muu hulgas rahvusvahelistes vetes paiknevat taristut. Seetõttu kutsutakse liikmesriike üles tegema koostööd komisjoni ja kõrge esindajaga ning astuda selle koostöö algatamise eesmärgil teatavaid samme, võttes arvesse, et selliseid samme tohib astuda vaid kooskõlas oma ülesannete ja kohustustega, mis tulenevad liidu õigusest, eelkõige aluslepingute välissuhteid käsitlevatest sätetest.
- (19) Kooskõlas oma 15. veebruari 2022. aasta teatisega „Komisjoni panus Euroopa kaitse“ ja täites tegevuskava „Julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegiline kompass Euroopa Liidule, kes kaitseb oma kodanikke, väärtusi ja huve ning toetab rahvusvahelist rahu ja julgeolekut“, kavatses komisjon koostöös kõrge esindaja ja liikmesriikidega analüüsida hübriidohtudega seotud toimepidevuse tagamise valdkondlikke lähtealuseid, et selgitada 2023. aastaks välja puudujäägid ja vajadused ning töötada välja nende käsitlemise meetmed. Selle algatuse tulemusi saaks ära kasutada käesoleva soovitusel alusel toimivas tegevuses ning see aitaks tugevdada teabevahetust ja koordineerida tegevust toimepidevuse, sealhulgas elutähtsa taristu toimepidevuse tugevdamisel.
- (20) ELi 2014. aasta merendusjulgeoleku strateegias ja selle muudetud tegevuskavas on esitatud üleskutse tugevdada elutähtsa meretaristu, sealhulgas veealuse taristu kaitset ning eelkõige meretranspordi-, energia- ja sidetaristu kaitset, muu hulgas tõhustades parema koostalitlusvõime ja lihtsustatud kohustusliku ja vabatahtliku teabevahetuse kaudu teadlikkust olukorrast merel. Kõnealune strateegia ja tegevuskava on praegu ajakohastamisel, et tugevdada meetmeid, mille eesmärk on kaitsta elutähtsat meretaristut. Need meetmed peaksid käesoleva soovitusel kohast tegevust täiendama.
- (21) Elutähtsa taristu toimepidevuse tugevdamine aitab kaasa laiemate jõupingutuste tegemisele liidu ja selle liikmesriikide vastu suunatud hübriidohtude ja -kampaaniate vastases võitluses. Käesolev soovitus tugineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisteatisele „Hübriidohtudega võitlemise ühine raamistik – Euroopa Liidu lahendus“. Ühise raamistiku meede 1, nimelt hübriidohtude uuring, mängib kesket rolli selliste nõrkuste kindlakstegemisel, mis võivad riiklikke ja üleeuroopalisi struktuure ja võrgustikke mõjutada. Lisaks võimaldab nõukogu 21. juuni 2022. aasta järelduste (mis käsitlevad raamistikku ELi koordineeritud reageerimiseks hübriidkampaaniatele) rakendamine tagada tugevama koordineeritud tegevuse ELi hübriidmeetmete kogumi kohaldamise kaudu kõigis mõjutatud valdkondades,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

I PEATÜKK. EESMÄRK, ULATUS JA PRIORITEETIDE SEADMINE

- (1) Käesolevas soovitusel on esitatud mitmed sihipärased meetmed liidu ja liikmesriikide tasandil, et vabatahtlikkuse alusel toetada ja suurendada elutähtsa taristu toimepidevust, keskendudes märkimisväärse piiriülese tähtsusega elutähtsale taristule ja kindlaksmääratud peamistele sektoritele, nagu energeetika, digitaristu, transport ja kosmos. Kõnealuste sihipäraste meetmete hulgas on parem valmisolek, tõhusam reageerimine ja rahvusvaheline koostöö.
- (2) Selle soovitusel täitmiseks jagatud teavet, mis on liidu ja liikmeriikide õigusnormide ning ärisaladust käsitlevate õigusnormide kohaselt konfidentsiaalne, tuleks vahetada komisjoni ja teiste asjaomaste asutustega ainult siis, kui selline teabevahetus on vajalik käesoleva soovitusel nõuetekohaseks kohaldamiseks. Käesolev soovitus ei mõjuta liikmesriikide oluliste huvide kaitset sellistes valdkondades nagu riiklik julgeolek, avalik julgeolek ja riigikaitse, ning üheltki liikmesriigilt ei tohiks eeldada neid huviseid kahjustava teabe jagamist.

II PEATÜKK. PAREM VALMISOLEK

Liikmesriigi tasandi meetmed

- (3) Liikmesriigid peaksid oma riskianalüüsi või olemasolevaid samaväärseid analüüse ajakohastades kaaluma kõiki ohte hõlmavat lähenemisviisi kooskõlas nende elutähtsa taristut ähvardavate praeguste ohtude muutuva olemusega, eelkõige kindlaksmääratud olulistel sektoritel ja võimaluse korral kõigis sektoritel, mis on hõlmatud elutähtsa teenuse osutajate suhtes kohaldatava tulevase uue õigusraamistikuga.
- (4) Liikmesriike kutsutakse üles kiirendama ettevalmistustööd ja võtma võimaluse korral toimepidevust suurendavaid meetmeid, nagu on ette nähtud elutähtsa teenuse osutajate suhtes kohaldatavas tulevases õigusraamistikus, pöörates erilist tähelepanu koostööle ja asjakohasele teabevahetusele liikmesriikide vahel ja komisjoniga, märkimisväärse piiriülese tähtsusega elutähtsa teenuse osutajate kindlakstegemisele ning tuvastatud elutähtsa teenuse osutajate toetamise suurendamisele, et parandada nende toimepidevust.
- (5) Liikmesriigid peaksid toetama ekspertide koolitust ja õppusi ning heade tavade ja saadud õppetundide jagamist ekspertide vahel. Liikmesriigid peaksid julgustama eksperte osalema olemasolevatel riiklikel ja rahvusvahelistel koolitusplatvormidel, näiteks liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames.
- (6) Liikmesriigid peaksid innustama ja toetama vähemalt energeetikasektori elutähtsa taristu käitajaid tegema stressiteste, järgides liidu tasandil ühiselt kokku lepitud põhimõtteid, kui see on kasulik. Stressitestidega tuleks hinnata elutähtsa taristu toimepidevust vaenulikust inimtegevusest tingitud ohtude korral. Seepärast peaksid liikmesriigid hiljemalt 2023. aasta esimese kvartali lõpuks püüdma teha kindlaks asjakohase testimisele kuuluva elutähtsa taristu ja konsulteerima selle käitajatega nii kiiresti kui võimalik. Lisaks peaksid liikmesriigid kooskõlas oma õigusega toetama elutähtsa taristu käitajaid, et nad teeksid kõnealused testid võimalikult kiiresti ning seaksid eesmärgiks nende lõpuleviimise 2023. aasta lõpuks. Nõukogu kavatab hinnata olukorda seoses stressitestidega 2023. aasta aprilli lõpuks.
- (7) Elutähtsa taristut ähvardavate kiiresti arenevate ohtude tõttu on selle kõrge kaitsetaseme säilitamine äärmiselt oluline. Liikmesriike kutsutakse üles eraldama piisavalt rahalisi vahendeid, et tugevdada oma asjaomaste riiklike ametiasutuste suutlikkust, ning neid toetama, et oleks võimalik suurendada elutähtsa taristu toimepidevust. Samuti julgustatakse liikmesriike eraldama piisavalt rahalisi vahendeid suuremahuliste küberturvalisuse intsidentide haldamise eest vastutavatele asutustele, neid toetama ning tagama, et nende küberturbe intsidentide lahendamise üksused (CSIRTid) ja pädevad asutused kaasatakse täielikult vastavalt CSIRTide võrgustikku ja Euroopa küberkriisiga tegelevate kontaktasutuste võrgustikku (EU-CyCLONe).

- (8) Liikmesriike kutsutakse üles kasutama kehtivate nõuete kohaselt võimalikke liidu ja liikmesriigi tasandi rahastamisvõimalusi, et suurendada enda jaoks liidu elutähtsa taristu toimepidevust, ning samuti julgustama elutähtsa taristu käitajaid kasutama selliseid rahastamisvõimalusi, sealhulgas näiteks üleeuroopaliste võrkude puhul, et seista vastu kõikidele peamistele ohtudele, eelkõige Sisejulgeolekufondist (mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1149) ⁽⁶⁾, Euroopa Regionaalarengu Fondist (mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1301/2013) ⁽⁷⁾, liidu elanikkonnakaitse mehhanismist ja komisjoni kavast „REPowerEU“ rahastatavate programmide raames. Samuti julgustatakse liikmesriike kasutama parimal võimalikul viisil ära teadusprogrammide, näiteks programmi „Euroopa horisont“ (mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/695) ⁽⁸⁾ asjakohaste projektide tulemusi.
- (9) Seoses liidu side- ja võrgutaristuga palutakse võrgu- ja infoturbe koostöörühmal, tegutsedes kooskõlas direktiivi (EL) 2016/1148 artikliga 11, kiirendada oma käimasolevat tööd, mis põhineb Neversi kohtumisel esitatud ministrite ühisel üleskutsel, ning esitada esimesed soovitusel nii kiiresti kui võimalik. Seda riskianalüüsi saab kasutada ka nõukogu järeltuleks ELi kübervaldkonna positsiooni kohta taotletud sektoriülese küberriskide analüüsi ja riskistse-naariumide koostamisel. Lisaks tuleks selle töö käigus tagada sidusus ja vastastikune täiendavus võrgu- ja infoturbe koostöörühma info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tarneahela turvalisuse valdkonna töösuunaga ning muude asjaomaste rühmade tööga.
- (10) Võrgu- ja infoturbe koostöörühma kutsutakse samuti üles jätkama komisjoni ja ENISA toetusel tööd digitaristu turvalisuse valdkonnas, sealhulgas seoses merealuse taristu ja täpsemalt merealuste sidekaablite turvalisuse valdkonnas. Teda kutsutakse üles alustama tööd ka kosmosesektoris, sealhulgas valmistama vajaduse korral ette poliitikasuunised ja küberturvalisuse riskijuhtimismeetodid, mis põhinevad kosmosesektori ettevõtjate jaoks kõiki ohte arvestaval lähenemisviisil ja riskipõhisel lähenemisviisil, et suurendada kosmosepõhiste teenuste osutamist toetava maapealse taristu toimepidevust.
- (11) Liikmesriigid peaksid täielikult ära kasutama komisjoni ja ENISA rakendatavas lühiajalises toetusprogrammis pakutavaid küberturvalisuse valmisoleku teenuseid, näiteks läbistustestimist nõrkade kohtade väljaselgitamiseks, ning seejuures julgustatakse neid eelistama energeetika-, digitaristu- ja transpordisektori elutähtsat taristut haldavaid üksusi.
- (12) Liikmesriigid peaksid täielikult ära kasutama küberturvalisuse Euroopa pädevuskeskust (ECCC). Liikmesriigid peaksid julgustama oma riiklikke koordineerimiskeskusi tegema ennetavat koostööd küberturvalisuse kogukonna liikmetega, et suurendada liidu ja riikliku tasandi suutlikkust elutähtsate teenuste käitajate paremaks toetamiseks.
- (13) On oluline, et liikmesriigid saavutaksid ELi 5G küberturvalisuse meetmepaketis soovitatud meetmete rakendamise ja eelkõige, et liikmesriigid kehtestaksid piirangud suure riskiga tarnijatele, võttes arvesse, et ajakaotus võib suurendada liidu võrkude haavatavust, ning suurendada ka 5G-võrkude kriitilise tähtsusega ja tundlike osade füüsilist ja mittefüüsilist kaitset, sealhulgas range juurdepääsukontrolli kaudu. Lisaks peaksid liikmesriigid koostöös komisjoniga hindama vajadust täiendavate meetmete järele, et tagada 5G-võrkude turvalisuse ja toimepidevuse ühtlane tase.
- (14) Liikmesriigid peaksid koos komisjoni ja ENISAgaga keskenduma IKT tarneahela turvalisust käsitlevate nõukogu 17. oktoobri 2022. aasta järelduste rakendamisele.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1149, millega luuakse Sisejulgeolekufond (ELT L 251, 15.7.2021, lk 94).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 289).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

- (15) Liikmesriigid peaksid võtma arvesse piiriüleste elektrivoogude küberturvalisuse aspekte käsitlevat võrgueeskirja, tuginedes direktiivi (EL) 2016/1148 rakendamisel saadud kogemustele ning võrgu- ja infoturbe koostöörühma koostatud asjakohastele suunistele, eelkõige selle viitedokumendile elutähtsate teenuste käitajate turvameetmete kohta.
- (16) Liikmesriigid peaksid arendama Copernicuse, Galileo ja Euroopa Geostatsionaarse Navigatsioonilisüsteemi (EGNOS) kasutamist seire eesmärgil ning jagama asjaomast teavet punkti 15 kohaselt kokku kutsutud ekspertidega. Elutähtsa taristu seireks ja kriiside prognoosimise ja neile reageerimise toetuseks tuleks hästi ära kasutada liidu kosmoseprogrammi riikliku satelliitide (GOVSATCOM) pakutavaid võimalusi.

Liidu tasandi meetmed

- (17) Tugevdada tuleks dialoogi ja koostööd liikmesriikide määratud ekspertide vahel ja komisjoniga, et suurendada elutähtsa taristu füüsilist toimepidevust, eelkõige:
- a) aidates kaasa ühiste vabatahtlike vahendite, sh meetodika ja riskistsenaariumide väljatöötamisele, arendamisele ja edendamisele, et toetada liikmesriike toimepidevuse suurendamisel;
 - b) toetades liikmesriike elutähtsa teenuse osutajate suhtes kohaldatava uue õigusraamistiku rakendamisel, sealhulgas innustades komisjoni delegeeritud õigusakti õigeaegselt vastu võtma;
 - c) toetades ühistel põhimõtetel tuginevate punktis 6 osutatud stressitestide läbiviimiseks, alustades sellistest testidest, mis keskenduvad vaenulikust inimtegevusest tingitud ohtudele energeetikasektoris ja seejärel muudes peamistes sektorites, ning samuti toetades ja nõustades selliste stressitestide läbiviimist liikmesriigi taotluse korral;
 - d) kasutades kõiki turvalisi platvorme, mille komisjon on loonud, et vabatahtlikkuse alusel koguda ja jagada parimaid tavasid, liikmesriikide kogemustest saadud õppetunde ja muud sellise toimepidevusega seotud teavet ning teha neist kokkuvõtteid.

Nimetatud ekspertide töös tuleks pöörata erilist tähelepanu sektoritevahelisele sõltuvusele ja märkimisväärse piiriülese tähtsusega elutähtsale taristule ning vajaduse korral tuleks selles osas võtta nõukogus ja komisjonis järelmeetmeid.

- (18) Liikmesriike innustatakse kasutama ära komisjoni poolt pakutavat mis tahes toetust, näiteks juhendite ja suuniste (nagu käsiraamat elutähtsa taristu ja avaliku ruumi kaitse kohta mehitamata õhusõiduki süsteemide eest) koostamise kaudu, ning riskianalüüsivahendeid. Euroopa välisteenistust kutsutakse eelkõige ELi luure- ja situatsioonikeskuse ja selle hübriidohtude ühisüksuse (keda toetab SIACi raamistikus tegutsev ELi sõjalise staabi luuredirektoraat) kaudu üles andma ülevaateid liidu elutähtsat taristut ähvardavatest ohtudest, et parandada olukorrateadlikkust.
- (19) Liikmesriigid peaksid toetama komisjoni tegevusi liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammidest rahastatavate elutähtsa taristu toimepidevust käsitlevate projektide tulemuste kasutuselevõtmiseks. Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni kavatsuse suurendada 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku alusel programmile „Euroopa horisont“ eraldatud eelarve raames sellise toimepidevuse rahastamist, kahjustamata seejuures muu tsiviiljulgeolekuga seotud teadusuuringute ja innovatsiooni projekte programmist „Euroopa horisont“.
- (20) Nõukogu järeldustes ELi kübervaldkonna positsiooni kohta ette nähtud ülesannete jaotusest lähtuvalt palutakse komisjonil, kõrgel esindajal ja võrgu- ja infoturbe koostöörühmal tõhustada vastavalt nende liidu õigusest tulenevatele ülesannetele ja kohustustele koostööd asjaomaste võrgustike ning tsiviil- ja sõjaliste organite ja asutustega riskianalüüsi läbiviimisel ja küberturvalisuse riskistsenaariumide koostamisel, võttes eelkõige arvesse energeetika-, digi-, transpordi- ja kosmosetaristu tähtsust ning sektorite ja liikmesriikide vastastikust sõltuvust. Seejuures tuleks arvesse võtta riske taristule, millest need sektorid sõltuvad. Kui see on kasulik, võiks riskianalüüse ja stsenaariume koostada korrapäraselt ning need peaksid täiendama olemasolevaid või kavandatud riskianalüüse nimetatud sektorites, tuginema nende ja vältima dubleerimist ning andma teavet aruteludeks selle üle, kuidas tugevdada elutähtsat taristut käitavate üksuste üldist toimepidevust ja tegeleda nõrkade kohtadega.

- (21) Komisjoni kutsutakse üles kiirendama oma tegevust kooskõlas oma vastavate küberkriisiohje alaste ülesannetega, et toetada liikmesriikide valmisolekut ja reageerimist ulatuslikele küberturvalisuse intsidentidele, eelkõige:
- a) viima võrgu- ja infoturbe seotud asjakohaste riskianalüüside täiendamiseks läbi põhjaliku uuringu, ⁽⁹⁾ milles tehakse kokkuvõtte merealusest taristust, nimelt merealustest sidekaablitest, mis ühendavad liikmesriike omavahel ja Euroopat ülejäänud maailmaga, ning mille tulemusi tuleks jagada liikmesriikidega;
 - b) toetama liikmesriikide ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste valmisolekut reageerida ulatuslikele küberturvalisuse intsidentidele või suurtele intsidentidele kooskõlas tugevdatud küberturvalisuse õigusraamistiku ja muude asjakohaste kohaldatavate normidega ⁽¹⁰⁾;
 - c) kiirendama küberturvalisuse kiirreageerimisfondi põhikontseptsiooni väljatöötamist nõuetekohaste aruteludega liikmesriikidega.
- (22) Komisjoni julgustatakse tõhustama tulevikku suunatud ennetavat tegevust koostöös liikmesriikidega vastavalt otsuse 1313/2013/EL artiklitele 6 ja 10 ning erandolukorra plaanimise kujul, et toetada hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse operatiivset valmisolekut ja reageerimist elutähtsa taristu häiretele; suurendama investeringuid ennetavatesse lähenemisviisidesse ja elanikkonna valmisolekusse ning suurendama suutlikkuse suurendamisega seotud toetust liidu elanikkonnakaitse teadmusvõrgustikus.
- (23) Komisjon peaks edendama liidu seirevahendite (Copernicus, Galileo ja EGNOS) kasutamist, et aidata liikmesriike elutähtsa taristu seirel, vajadusel ka nende lähiumbruses, ning toetada muid liidu kosmoseprogrammis ette nähtud seirevõimalusi, näiteks kosmose olukorrast ülevaate saamist ja ELi kosmose jälgimise ja seire raamistikke.
- (24) Kui see on asjakohane ja kooskõlas nende volitustega, kutsutakse liidu asutusi ja muid asjaomaseid organeid üles pakkuma toetust elutähtsa taristu toimepidevusega seotud küsimustes, eelkõige järgmisel viisil:
- a) Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (EUROPOL) seoses teabe kogumise, kriminaalanalüüsi ja uurimistoetuse kohta piiriüleste õiguskaitsemeetmete puhul, ning kui see on asjakohane ja vajalik, tulemuste jagamiseks liikmesriikidega;
 - b) Euroopa Mereseireteenustega Ametit (EMSA) küsimustes, mis on seotud liidu merendussektori turvalisuse ja ohutusega, sh mereseireteenustega meresõidu turvalisuse ja ohutuse valdkonnas;
 - c) Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametit (EUSPA) ja ELi Satelliidikeskust (Satcen), kes võivad abistada liidu kosmoseprogrammi raames toimuvate operatsioonide kaudu;
 - d) ECCC-d seoses küberturvalisusega seotud tegevustega, seda ka koostöös Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametiga (ENISA), et toetada innovatsiooni ja tööstuspoliitikat.

⁽⁹⁾ Kõnealune uuring peaks hõlmama sellise taristu suutlikkuse ja varuvõimsuste kaardistamist, nõrkusi, teenuste kättesaadavust ähvardavaid ohte ja riske, (Atlandi ookeani läbivate) merealuste kaablite seisaku mõju liikmesriikidele ja liidule tervikuna ning riskide leevendamist, võttes samal ajal arvesse sellise teabe tundlikkust ja vajadust seda kaitsta.

⁽¹⁰⁾ Erilist tähelepanu tuleks pöörata ka kõigile tegevustele, millega valmistatakse ette tõhusat liidu tasandil koordineeritud reageerimist piiriülese olulise küberintsidendi või sellega seotud ohu korral, millel võib olla süsteemne mõju liidu finantssektorile, nagu on ette nähtud uues digitaalse tegevuskerksuse õigusraamistikus (DORA).

III PEATÜKK. TÕHUSAM REAGEERIMINE

Liikmesriigi tasandi meetmed

(25) Liikmesriike kutsutakse üles

- a) jätkama oma reageerimise koordineerimist, kui see on asjakohane, ning säilitama ülevaate sektoriülesest reageerimisest elutähtsa taristu pakutavate elutähtsate teenuste tõsiste häiretele. Seda võiks teha järgmiste meetmete raames: tulevane kava, mis käsitleb koordineeritud reageerimist elutähtsa taristu häiretele, millel on märkimisväärne piiriülene tähtsus; olemasolev kriisidele poliitilist reageerimist käsitlev integreeritud kord poliitilise reageerimise koordineerimiseks piiriülese tähtsusega elutähtsa taristu puhul; komisjoni soovitus (EL) 2017/1584 ⁽¹⁾ kohane ulatuslike küberturvalisuse intsidentide ja kriiside kava; võrgustik EU-CyCLONe; ELi koordineeritud reageerimise raamistik hübriidkampaaniatele ja ELi hübriidmeetmete kogum (hübriidohtude ja -kampaaniate korral) ning desinformatsiooni korral kiirhoiatussüsteem;
- b) suurendama operatiivtaseme teabevahetust hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskusega liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames, et tõhustada varajast hoiatamist ja koordineerida nende reageerimist mehhanismi raames elutähtsa taristu häirete korral, millel on märkimisväärne piiriülene tähtsus, tagades seega vajaduse korral liidu kiirema reageerimise;
- c) suurendama oma valmisolekut reageerida, kui see on asjakohane, olemasolevate või arendatavate vahendite abil punktis a nimetatud märkimisväärsatele häiretele;
- d) tegema koostööd, et arendada edasi asjakohast reageerimissuutlikkust Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursi vormis ja rescEUs;
- e) innustama elutähtsa taristu käitajaid ja asjaomaseid riiklikke asutusi suurendama oma suutlikkust, et kiiresti taastada nende elutähtsa taristu käitajate osutatavate elutähtsate teenuste baassuutlikkus;
- f) innustama elutähtsa taristu käitajaid oma elutähtsa taristu ümberehitamisel tegema selle võimalikult vastupidavaks, võttes arvesse meetmete proportsionaalsust seoses riskianalüüside ja kuludega ning võttes arvesse kõiki märkimisväärsi riske, mis võivad selle puhul kehtida, sealhulgas ebasoodsate kliimatsenaariumide korral.

(26) Liikmesriike kutsutakse võimaluse korral üles kiirendama ettevalmistustööd, nagu neile on tehtud ülesandeks tugevdatud küberturvalisuse õigusraamistikus, seades eesmärgiks riiklike CSIRTide suutlikkuse suurendamise, pidades silmas nende uusi ülesandeid ja uute sektorite üksuste arvu suurenemist, vaadates läbi ja ajakohastades õigeaegselt oma küberturbestrategieid ning võttes võimalikult kiiresti vastu riiklikud küberintsidentidele ja kriisidele reageerimise kavad, kui neil veel ei ole olemas.

(27) Liikmesriike kutsutakse üles kaaluma riiklikul tasandil kõige asjakohasemaid vahendeid tagamaks, et asjaomased sidusrühmad on teadlikud vajadusest edendada elutähtsa taristu toimepidevust, tehes koostööd usaldusväärsete müüjate ja partneritega. Elutähtsa teenuse osutamise järjepidevuse tagamiseks häirete korral ja soovimatu sõltuvuse vähendamiseks on oluline investeerida täiendavasse suutlikkusesse, eelkõige sellistes sektorites, kus praegune taristu (nt merealuse side kaablarist) on kasutusea lõpus.

(28) Liikmesriike julgustatakse pöörama tähelepanu ennetavale strateegilisele kommunikatsioonile riiklikul tasandil hübriidohtude ja -kampaaniate vastase võitluse kontekstis ning võttes arvesse võimalust, et vastased võivad püüda tegeleda välisriigist lähtuva infoga manipuleerimisega ja sekkumisega, kujundades narratiive elutähtsa taristu vastu suunatud intsidentide kohta.

Liidu tasandi meetmed

(29) Komisjoni kutsutakse üles tegema tihedat koostööd liikmesriikidega, et arendada edasi asjakohaseid organeid, vahendeid ja reageerimissuutlikkust, eesmärgiga parandada operatiivset valmisolekut, et tegeleda elutähtsa taristu pakutavate elutähtsate teenuste märkimisväärsate häirete vahetu ja kaudse mõjuga, eelkõige seoses ekspertide ja ressursidega, mis on kättesaadavad Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursi ja rescEU kaudu liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames või hübriidohtudega tegelevate tulevaste kiirreageerimisrühmade kaudu.

⁽¹⁾ Komisjoni 13. septembri 2017. aasta soovitus (EL) 2017/1584 koordineeritud reageerimise kohta ulatuslike küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral (ELT L 239, 19.9.2017, lk 36).

- (30) Võttes arvesse muutuvat ohumaastikku ja koostöös liikmesriikidega kutsutakse komisjoni üles tegema liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames järgmist:
- a) pidevalt analüüsima ja testima praeguste reageerimisvahendite piisavust ja tegevusvalmidust;
 - b) jälgima korrapäraselt ja tegema kindlaks võimalikud märkimisväärsed reageerimissuutlikkuse puudujäägid Euroopa elanikkonnakaitse ühisressuris ja rescEU suutlikkuses;
 - c) tõhustama veelgi sektoriülest koostööd, et tagada piisav reageerimine liidu tasandil, ning korraldama selle koostöö katsetamiseks koostöös ühe või mitme liikmesriigiga korrapäraseid koolitusi ja õppusi;
 - d) arendama edasi hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskust kui sektoriülest liidu tasandi hädaolukor-rakeskust mõjutatud liikmesriikidele antava toetuse koordineerimiseks.
- (31) Nõukogu on võtnud kohustuse alustada tööd, eesmärgiga kiita heaks tegevuskava, mis käsitleb koordineeritud reageerimist märkimisväärse piiriülese tähtsusega elutähtsa taristu häiretele ning milles esitatakse eesmärgid ja koostööviisid liikmesriikide ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste reageerimisel sellise elutähtsa taristu vastu suunatud intsidentidele. Nõukogu ootab, et komisjon esitaks sellise tegevuskava kavandi, tuginedes asjakohaste liidu asutuste toetusele ja panusele. See tegevuskava peab olema täielikult sidus ja koostalitlusvõimeline läbivaadatud liidu hübriidohutõrje operatiivprotokolliga (ELi käsiraamat) ning võtma arvesse olemasolevat tegevuskava koordineeritud reageerimiseks ulatuslike piiriüleste küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral⁽¹²⁾ ning EU-CyCLONe volitusi, mis on sätestatud küberturvalisuse 2. direktiivis, ning vältima struktuuride ja tegevuste dubleerimist. Reageerimise kooskõlastamiseks tuleks selles tegevuskavas täielikult järgida olemasolevat kriisidele poliitilist reageerimist käsitlevat integreeritud korda (IPCR).
- (32) Komisjoni kutsutakse üles konsulteerima asjakohaste sidusrühmade ja ekspertidega asjakohaste meetmete osas seoses võimalike merealuse taristu märkimisväärsete intsidentidega, mis esitatakse koos [punkti 20 alapunktis a] osutatud ülevaateuringuga, ning arendama edasi erandolukorra plaanimise, riskistsenaariume ja otsuses nr 1313/2013/EL sätestatud liidu eesmärgi õnnetustele vastupidavuse suurendamiseks.

IV PEATÜKK. RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Liikmesriigi tasandi meetmed

- (33) Liikmesriigid peaksid tegema vajaduse korral ja kooskõlas liidu õigusega koostööd asjaomaste kolmandate riikidega seoses märkimisväärse piiriülese tähtsusega elutähtsa taristu toimepidevusega.
- (34) Liikmesriike julgustatakse tegema koostööd komisjoni ja kõrge esindajaga, et tõhusalt käsitleda riske, mis ohustavad elutähtsat taristut rahvusvahelistes vetes.
- (35) Liikmesriike kutsutakse üles koostöös komisjoni ja kõrge esindajaga aitama kaasa ELi hübriidmeetmete kogumi ning nõukogu 21. juuni 2022. aasta järeldustes (mis käsitlevad raamistikku ELi koordineeritud reageerimiseks hübriidkam-paaniatele) osutatud rakendussuuniste kiirendatud väljatöötamisele ja rakendamisele ning seejärel neid kasutama, et raamistik ELi koordineeritud reageerimiseks hübriidkampaniatele täielikult jõustada, eriti kui kaalutakse ja valmistatakse ette liidu terviklikku ja kooskõlastatud reageerimist hübriidkampaniatele ja -ohtudele, sealhulgas elutähtsate taristute käitajate vastu suunatud ohtudele reageerimiseks.

⁽¹²⁾ Komisjoni 13. septembri 2017. aasta soovitus (EL) 2017/1584 koordineeritud reageerimise kohta ulatuslike küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral.

Liidu tasandi meetmed

- (36) Komisjonil ja kõrgel esindajal palutakse vajaduse korral ning kooskõlas oma liidu õigusest tulenevate ülesannete ja kohustustega toetada asjaomaseid kolmandaid riike, et suurendada nende territooriumil elutähtsa taristu ning eelkõige nende ja liikmesriigi territooriumiga füüsiliselt ühendatud elutähtsa taristu toimepidevust.
- (37) Komisjon ja kõrge esindaja tugevdavad kooskõlas oma liidu õigusest tulenevate ülesannete ja kohustustega NATOga koordineerimist ühist huvi pakkuva elutähtsa taristu toimepidevuse valdkonnas ELi ja NATO toimepidevust käsitleva struktureeritud dialoogi kaudu, austades täielikult liidu ja liikmesriikide pädevusi vastavalt aluslepingutele ning ELi ja NATO koostöö peamisi põhimõtteid, nagu on kokku lepitud Euroopa Ülemkogus, eelkõige vastastikkuse, kaasatuse ja otsuste tegemise sõltumatuse põhimõtteid. Sellega seoses edendatakse seda koostööd ELi ja NATO toimepidevust käsitleva struktureeritud dialoogi raames, mis on integreeritud olemasolevasse töötajatevahelisesse mehhanismi ühisdeklaratsioonide rakendamiseks, tagades samal ajal kõigi liikmesriikide täieliku läbipaistvuse ja kaasamise.
- (38) Komisjoni kutsutakse üles kaaluma, kui see on vajalik ja asjakohane, asjaomaste kolmandate riikide esindajate osalemist liikmesriikidevahelises koostöös ja teabevahetuses liikmesriigi ja kolmanda riigi territooriumiga füüsiliselt ühendatud elutähtsa taristu toimepidevuse valdkonnas.

Brüssel, 8. detsember 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
V. RAKUŠAN
